

MAO MANIA

GROTE ROERGANGER POPULAIRDER DAN OOIT

ZOP, 28 april 1992

Mao Zedong, de Chinese Vader des Moederlands lijkt populairder dan ooit tevoren in de Volksrepubliek China. In een tijd dat de gepensioneerde Deng Xiaoping zijn rentree heeft gemaakt en zelfs kapitalisme predikt, vliegen muziekcassettes met titels als "Mao Zedong kwam naar Ons Dorp" en "Het Lied in mijn Hart is gewijd aan het Volks Bevrijdings Leger" als warme broodjes over de toonbank van plaatselijke muziekwinkels. Een opleving van persoonsverheerlijking?

(Door Jan van der Made)

CHENGDU (ZOP) Het museumpje is maar een meter of acht diep en een paar meter breed en de wanden zijn letterlijk volgeplakt met glinsterend plastic en metaal, rode ronde schijfjes met gouden karakters, vaandels, vellen met stempels, armbanden en petten. In het midden staat een tafel op een eenvoudig frame van houten balken gevuld met ornamenten, borstbeelden van Mao Zedong en vazen met revolutionaire schilderijen. De eigenaar, de 58-jarige Wang Anting overstraalt het geheel met een brede grijns.

Dit is de plek waar zich de meeste Mao-buttons, *Mao zhuxi yulu's* (kleine rode boekjes) en armbanden van Rode Gardisten ter wereld bevinden. Op 17 februari haalde mijnheer Wang en zijn museum het wereldnieuws toen hij zich een plaats wist te verwerven in het Guinness Book of World Records. Volgens zijn laatste berekening bezit hij 20.613 buttons in 10.039 verschillende versies die zijn uitgevoerd in bamboe, hout, porcelijn, aluminium, ijzer, zilver en zelfs goud.

Het museumpje ligt verscholen in de stegen van Chengdu, hoofdstad van China's dichtsbevolkte provincie Sichuan. Maar nummer 23 van de Wufu straat is duidelijk herkenbaar: van veraf zijn de rode wapperende banieren en enorme beeltenissen in zijde van Voorzitter Mao en premier Zhou Enlai zichtbaar. Het museum functioneert ook als huis. Met zijn vrouw slaapt mijnheer Wang op een bed dat overdag wordt opgeklapt achter de expositieplaten. Een geregeld inkomen heeft hij ook niet, zijn schoondochter helpt hem financieel door kleren te verstellen voor buurtbewoners. Lange tijd werd Wang als een bizarre oude man beschouwd, die door de buurt verder met rust werd gelaten. Maar het afgelopen jaar veranderde dat.

PROPAGANDATRUC

Want in China heerst een nieuwe trend die is begonnen in de zuidelijke stad Guangzhou, die vervolgens over China spoelde en nu ook de hoofdstad Beijing in haar greep begint te krijgen. *Maozhuxi re*, "Mao-mania", lett. "Voorzitter Mao-hitte", wordt het genoemd. Aanvankelijk leek het op een propagandatruc van communistische hardliners die met een hernieuwde aandacht aan Mao nieuw leven leken in te blazen in de persoonsverheerlijking van de Grote Roerganger, met als achterliggend idee dat het leven onder hem puur was en niet bedorven door westerse invloeden.

Een radicalere theorie oppert zelfs dat het een vorm van kritiek op het huidige regime. Dat men vindt dat Deng Xiaoping en de zijnen het land op de rand van economische afgrond hadden gebracht, waarna hij zich nog eens extra impopulair maakte door de democratiebeweging in 1989 neer te slaan.

OPSTANDELING

Maar het lijkt verder te gaan dan dat. In een winkel in de oostelijke provincie Anhui werden op een dag 5000 cassettes verkocht met liederen uit de Culturele Revolutie. "Je kunt het Rode Zon-fenomeen niet beschouwen als pure nostalgie" schreef de engelstalige *China Daily* deze week. "Men kan onmogelijk

terugverlangen naar de levenswijze van de jaren '50, '60 en '70", toen de zig-zag politiek van de CCP China aan de rand van een economische en morele afgrond hadden gebracht door sociale experimenten als de Grote Sprong Voorwaarts en de Culturele Revolutie, waarbij miljoenen de hongersdood vonden en de maatschappelijke structuur op zijn kop werd gezet.

Nee, de Mao-mania "moet gezien worden in het kader van de hervormingspolitiek", aldus de *China Daily*. "Iedereen weet dat Mao een opstandeling tegen het oude regime was. Maar hij was ook een hervormer van het socialistische systeem. We hebben de melodieën nodig voor onze tijden: de tijd van hervormingen".

De melodieën en de teksten mogen dan hetzelfde zijn gebleven, de muziek is zeker aangepast aan de veranderende tijden. De cassette *Hong Taiyang* (Rode Zon), die wordt gesierd met een beeltenis van Mao Zedong tegen een achtergrond van een -hoe kan het anders- opgaande zon begint met de tophit no. 1 uit de Culturele Revolutie:

*Dongfang hong
Taiyang sheng
Zhongguo chule yige Mao Zedong*

Rood is het Oosten
Op komt de zon
China baarde ene Mao Zedong

Maar het kordate zangkoor van weleer is vervangen door het weeïge gekweel van Amerikaanse-achtige koren uit de jaren '50. Een andere serie melodieën waarvan de teksten zijn ontleend aan Mao's gedichten worden begeleid door een pittige drumbeat. Mao is weer alomtegenwoordig. Veel chauffeurs hebben op de voorruit een in plastic gegoten foto van Mao met twee rode kwastjes die eronder bungelen. "Brengt geluk", legt een chauffeur uit. "Sinds ik die foto hier heb hangen heb ik geen ongeluk meer gekregen".

ZELFSPOT

Ook in de Karaoke (lett. "leeg orkest") -bars, de Japans-Chinese tegenhanger van de westerse discotheek waar publiek met microfoon zelf de rol van de leadzanger mag vervullen, is Mao doorgedrongen. Hier worden op het manshoge videoscherm -wederom met heldhaftige drumbeat-taferelen getoond van de Lange Mars en de grondvesting van de Volksrepubliek, afgewisseld uiteraard met lichter verteerbare composities van de Taiwanese ster Teresa Teng en China's eigen "atoombom van de Rock 'n Roll" Cui Jian. Maar toch.

"Het is een vorm van zelfspot", vertelt een westerse zakenman die is getrouwd met een Chinese. "Ze nemen het absoluut niet serieus. Het is meer zoiets van 'Kijk toch eens wat we onszelf allemaal aandoen'. Maar het enige middel dat ze hebben is er de draak mee steken." Hoe het ook zij, voor de muziekbussiness is het goed. De Beijing Foreign Languages Bookstore verkocht in korte tijd 3000 tapes *Rode Zon*, en de Shanghai-afdeling van de China Gramophone Record Company die het op de markt bracht verkocht sinds begin dit jaar een miljoen exemplaren en is van plan de productie op te voeren.

Het is onduidelijk hoe de Mao-mania begonnen is. Wel is het zeker, dat het nu een eigen leven is gaan leiden. *Maozhuxi re* is een modeverschijnsel geworden dat door haar legitieme tintje van revolutionaire traditie de autoriteiten alle middelen tot kritiek ontnemt. En in een tijd dat China het laatstovergebleven bolwerk van het wereldcommunisme is, kan Beijing het alleen maar over zich heen laten spoelen.

